

ACC. N:R M. 16216:1-18.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Agda Olsson, Limhamn*

Härad: *Oxie* Berättare: " " "

Socken: *Flydlie* ^x (*Limhamn*) Berättarens yrke: *fröken; banktj. man*

Uppteckningsår: *1964* Född år *1900* i *Limhamn, Flydlie sn.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

x tillhör m
Malmö stad

Ungdomens sammankomster och nöjesliv. s. 1-18.

LMF 123

ACC. N:R M. 16216:1.

Lovs till L. U. F. 123

Ungdomens sammankomster och möjstliv.

Från egna upplevelsen åren omkring 1910-1920.

1. År 1914 blev jag konfirmerad och var då 14 år. Man ansåg då fortfarande som barn. Först vid 17 eller 18 år räknades man som ungdom. Jag började då i handelskola och fick således bli lite mer självständig. Då hade man upp häst i "barnstafstater" och då ha man haft den runda blå järnsmörren, som var typiskt för flickor på Limhamn, särskilt de som tillhörde fiskar- och järnvarusfamiljer. Raktklippt hår på flickans fröken i vid denna tid. Naturligtvis fanns någon eller några som påverkade sig som vuxen i och med konfirmerationen^{och} men var inte så betydande då som nu. Föräldrarna var de bestämmande långt fram i ungdomsåren. — Då så kallade ungdomstjänstgöringens flickor ofläsk

7/11-64
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tid 17 eller 18
år ansåg man
tillhöra ungdom

ett patta
upp häst =
att vara vuxen

Föräldrarna de
bestämmande

i hemmen ^{här} färdam både unga och gamla personer
gifta såväl som ogifta.

Gruppverksamhet färdam inom ungdomslivet på
Linnhamns under 1910-1920-talet. Den större gruppen
var nog de ungdomar som tillhörde de främlingska föreningarna
Kristiansförbundet och Adalstiftelsens församling. Sällan färdam
och Främlingskammaren. Tydligt hade ingen ungdomsförening
vid denna tid. Dessa ungdomars verksamhet var i de
olika samfundet av nog liknande den som färdam.
1964 kanske ^{då} tilltog och större intresse för samfundet.
Man bildade samfund, strängmusikskola, man höll
konserter för allmänheten, man hade lyföreningar med auktioner.
Man var i allmänhet nöjd med den stöjen som dessa
föreningar hade att ge. Att gå på bio eller teater och
framförallt offentlig dans ansågs av dåtiden äldre för
slut sig, och de yngre påhörde sig efter detta. På sommaren
hade man regelutflykten till något av fästet.
Kristiansförbundets ungdomsförening arbetade pått mycket

Ungdoms-
grupper för
50-60 år

Religiösa
föreningar

för fjärranspärdan, man användrade fester med ping och
muck, ibland bjöd man på kaffe. Under julen färdhvar
alltid en fjärransfest där samtliga fjärrans fick vara sin
julkalapp och där ungdomsföreningen var utförde det största
arbetet, dels med undervisning och dels att få ihop alla
julkalappar. För 50 år sedan var ju ej juletid dominerande och
det fanns många fler fjärrans i hvarn, läsning och lastning
var längre tid och man kunde därför planera små fest-
ligheter i hemmet under några dagars förberedelse.

En färdansförening med ideell valde bildades 1912
~~och~~ 1914 och fick namnet "R. F. Bergs Hemme", efter
ingenjör R. F. Berg, "Limhamnsbungen", som från
1888 då Cementfabriken flyttade hit och till sin död
1907 hade gjort mycket gott för Limhamns fram-
skridande och även lagt ned stort intresse och kärlek
för de religiösa livet i samhället. Hans anda skulle
nu rida i den föreningen. Färdansläraren Håkan Jansson
och färdskan Carl Tälberg var de drivande krafterna

"R. F. Bergs
Hemme"

se anteckn.

inom föreningen. Han hade mycket god musikskola. Jag
hade mitt ämne kvar. * Vi träffades en gång i veckan
då föreningen säng, uppläsning av fröken Jansson, vi fick
handarbete i ett av rummen medan pojkar hade
någon sorts tävlings träning och någon gång användades det
kaffe. Han lärde dikter och avslutningen var en kort bön
och ps. säng. Det jag minns tydligt var sängsören
och då vi säng upp på en välgörenhetsfest på Kommun-
huset. Vi var en stor skara som säng "Det var som
grannar med jernfrust på". Och några av pojkar uppträdde
som stjärngångare och säng "Guds afton". — En annan
anledning uppträdde föreningen efter någon år. Kanske det
var något härlighet med lakat och kja, värme och mat
som följde i krogens spår.

Gudtemplarens.

— En annan grupp av ungdomsförening var Gudtemplarens.
den var något äldre, här var allmän dans och här spelade
man bröl.

Folkets Hus med sin ungdom dans och bröl.

Folkets Hus

*

ACC. N:R M. 16216:5.

27. Sep

R. F. Ragns Lönne
Lindhamn

Porträtt

Kordlernskatt
Lyda ^{for} Olsson

Den som är vis i sitt hjärta
han mottager råd!
Salam.

backsidan

§ 1.

Rätt till inställe i föreningen har varje barn i åldern
10-14 år som förbindes sig avstå från allt bruk av spirit-
drycker och kaffe

§ 2.

Kordlern har regelbundet besöka mötena och vid
förbindes anmäla detta. Utslitis medlem 3 gånger i rad
från Föreningens möten, anses han icke längre tillhöra
Föreningen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16216:6.

Idrottsföreningar för manlig ungdom

En bröfvarsklubb

En allmän idrottsklubb "Urania"

och Linhamns Ball och Idrottsförening. (L.B.I.)

Den kvinnliga idrotten och gymnastiken tog först form omkring 1919 och man började med lek och ringdans i Grävegravarna under kvinnlig gymnastikledning.

I två år förare ^{hade} gymnastikföreningen "Boja" bildats och även L.B.I. hade gymnastik för sitt program vid denna tid. De hade gemensamma uppträdanden och festes efteråt. Ledaren för den kvinnliga gymnastiken var fräken Linné Tufvesson och för den manliga gruppen var ^{inrikter} ~~inrikter~~ Gustaf Edlund ledare.

Sitt ungdomarnas nöjesliv hörde musiken så som nu.

Från Kåpianförbundet seles. Tabac samt samfundet och deras kyrka kallades, hade samt sin singledare Long Nilsson

Wäike, och brodern Johan Nilsson var ledare för kam-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Idrottsförening

Kvinnlig
gymnastik
Började först
1919 med lek
för 17-18 åringar
"Grävegravarna"
fd. etthalsklubbs
omman idrotts-
plats.

Musik

musikören, båda infödda limhammars. Hornmusikören
spelade för barn och ungdom på deras utfärdes till Hornmars
park, man spelade under marschen och man spelade i
parken. Man spelade och dansade ringdanser. Jag tror att
den första ringdansen man brukade spela upp var: Håga
berg och djupa dalar. De äldre ungdomarna lekte "Första parietet."
man här hade den leken ett annat namn. Man sa "nu leker
vi loka" eller lokaleten.

"Kornstjärnarna" var en annan musikör som underteck-
ungdomarna på "Första loka". Denna bildades i början
på 1890-talet och då var fem bröder Kornstjärn. Begynn-
delarna Nils Jönsson och Olof Gottfrid Larsson alla
borde på Limhamns och även infödda där. Dessa
var mycket anslutna och villiga att spela upp.

En annan hornmusikör var Högfeldtarna, även
där bröder två st. Olof Olsson, Olof Karmikspan och
någon till, dessa spelade mera på bjudningar och
uppmärksade gärna sina vänner med musik på

"Kornstjärnarna"

Högfeldtarna

födelsdagas och detta behöfde inte vara särskilda
bemyndelsdagas. Baseris, dans, pång och lekas förskam
mycket mera i hemmet före första världskriget än efter.
Ungdomen och medelåldern lekte och umgicks med
skräck i hemmet. Vad jag kan minnas förskam
mjötespammanstämmer lördag och söndag och ej vardag.
Ungdom i allmänhet skulle vara hemma kl. 10 på kvällen
och på lördag kl. 11. I allmänhet hade denna regel.
annars blev det gäst, vid det sjät förskam ej vid denna
tid. Föräldrarna hade sju på sin bestämmande-
sätt och barn, ja även ungdom skulle lyda. Ett
ord som förskam mycket.

Det likaså hörde till att föräldrar skulle fram-
stå som perfekta människor och för att kunna detta
jämställde man sin barn och ungdom, med sin egen
barn och ungdomstid vilken var mera fullkomlig.
Förhålligen var det bara ett sken för att visa sin
föräldramyndighet. Tjund och bollen var jag barn

Ungdom
skulle i allmän-
het vara hemma
kl. 10

Lyda
det vid det för-
skam mycket.
mer för 50 år
sen än nu.

Föräldrarna
annan sig själva
välde i sin
ungdom.

(Lika genom
lidelse)

fick mycket mer smärslad förvaring och smärta
för 50 år sedan än många barn får nu. Och att
släppte utlyst av barn som kom från skolan: "Nu
mer hemma" då kunde man sig ligga i smärta full
en parstavel. Både barn och ungdom hade sin mor
till den förtagna.

Festlagsbal var en fest för arbart ungdom
in även maskeradbal förskola vid fastlagen, julfesten
hålls ofta i hemmet och då tillsammans med hela
familjen. Sång, musik och lekar var programmet.
Lidsammars dansade man kring majstång, sådana
var upprätta lite varstans på gårdar. Lidsammars-
dagen hade i allmänhet ungdomarna från religiösa
föreningar utflykt till sjön.

Luciafirande förskola i tid denna tid och första maj
var arbetssdag. Den demonstrativa förskola och på
kvällen träffades ungdomen, vissa grupper hälsade till
Folkets Hus, vissa grupper kunde gå till restaurang

Fester vid
stika årtiden

medan andra grupper näjde sig med en strandpromenad.
Färken häst man slängt i helgd. Fingst brukade
ungdomsgrupper resa till Skog.

Rundt sommaren 1914 då spelade Baltiska Utsättnings
klub spel i ungdomens närhet

^{nu} Kvällen och födelserna var ja ungdomen själva skötte
Lagmaktstävlingarna. en kvinnlig och en manlig
hade vid sammanlagt slut en gemensamt fest med
uppmärksamhet, därefter dans. spel m.m. Blev efter
första världskriget användade föreningarna ett par
hädan fort tillhåll för allmänheten där beväringarna
gick till nödlidande.

Danmarksparar. De olika föreningarna hade ofta ut-
flykt, då som nu till Dragsö men ej för att handla
utan för att vara där. Utflykten över fjärr var i sig
själv en förtäring, man betalade vid några fiskare
som var villiga att spela över, man hade matsäck med
och ofta hade man smitt i en eller annan form.

Danmarks-
parar

Segelsport. En stor förändring i ungdomarnas nöjes-
liv till det bättre har inträffat inom segelsporten.
Ja, inom de första 5 åren har ökning av segeltälar
ökat mycket all harnnar ~~av~~ inte räcker till.
För 50 år sen då dominerades harnnar av fisketälar
och kanske 3 eller 4 sportseglare (kufflar). Dessa
seglare kom från häre samhällsstämning. Nu har det
skett en omsvängning, ykesfiskarna är nu den största
gruppen av 10 st. kufflar, medan sportseglararna och
sportfiskarna dominerat högst 200 eller mer.
Många yngre seglare kommer i syn till till sin häre.
Dessa seglare kommer från alla samhällsklasser.
Ungdomsfester i harn. Där jag själv deltog.
År 1917 och 1918 gick jag i handelskola och i gruppen
lyck handelskassapandern där vi var 10 flickor som
gladade var all gott och hertigt kamratskap. ~~sen~~
Vi häre tillsammans även utom skolan, trots att flera
av dem ^{nu} från andra platser i Skåne. Och alltså 45 häller

Segelsport.

En ung harn
för sportseglare
skall påbörjas
juni 1965.

Ungdomsfester
i harn.

karaktären var somellan vid liv med hälsomusik till jul
 och högtidsdagar. Våra sammankomster där våra gäst-
 bekvämligheter även var välsärande, präglades av lång musik
 (piano), lekas och män av jular och lite dms. Så jag
 var den mest uttålliga att leja pianolektioner, blev det
 minn till att spela invidan de övriga sjöng. Här några
 av våra sånger: "Längtan" av lag. Löfman, "Tänks" av
 Ljöring, "Ett handbräde" av Löfman, "Dansen av en. Ron"
 av W. Petersen-Berg, "Tungatill" av N. Ljöring "Guldafvaren,"
 "Ti gå äro dagstänkta bej", Hudenstängen, Ljungby härr.
 "Man hade inte säga", av Wernmberg, "Där pån påderfäls
 baje sig för vinden", "Lilgubben min", "Sångvals", "Tveige" av
 W. Henshammar. Och några dansflöcker: "I nattens första
 himna", "Sångvals", "Tänksa Tansen" av Boas Kelle, "Lilgub-
 nalen", "Fem Färliga Flöcker", "Tingåkersdansen", "Sonan-
 mellen" m. fl. Enbart piano "Frösöblomster" av
 Petersen-Berg, som avslutning i allmänhet en marsch.
 Lekas - piano: samma sånger, Lilla soffan m. fl. Samma

Sånger

Dansflöcker

Lekas

Pantlekar.

dale den skäl vandra. Så gic vi banden gärdar gärdar
thegget är lastat och pantlekar. I pant kunde man sätta
en ring, ett armband, en halskedja en ~~pant~~ manschett.
knäpp. ett ar. en slips m.m. Man hade alla möjliga
pantlekar då panten skulle lösas ut. En person i sällskapet
hade panterna dolda i en kast eller liknande. Jag såg i
händer och häls den bakom ryggen och frågade: "Tad skäl
den gärd som panten äger." Om det var en flickas ägodel
så ställes frågan till flickans och tvärsam. — Dock
här jag att pantlekar med tärning av panten förskott
änna tidigare och ännu mer generationer för min
ungdom i minna föräldras ungdom, jag minns från min
heltidiga barndom vid guldkalaset hos farnde att det
förskott pantlekar, liksom givit. — Glada minnen
från ungdomsfester hos jag från Lund, där en av vännerna
hadde. Ett gästfyllt hem, där vi sjöng, spelade liks
och dansade, och hade roligt. Där fanns i huset infädd
Lundabok hade mycket att berätta om Lund och gamla original

Minnen från
Lund.

Vi lyssnade alla med stort intresse. Det var en fin gammal man. Någon av oss som var från Linderås och Boalmå fick ligga kvar över natten. Räkning förskans ej, men likaså och janssen förskans till kaffet.

Jag tillhörde även en folkdansgrupp. Vi var 8 personer och mycket intresserade av folkdansen och dess musik. Vi träffades en gång i veckan och folkdansledaren var Linderås, som som spelade violin och jag ej, men instrumentet var fiol, kanske två.

Folkdansen

Så dessa uppgifter spänns över åren 1940-1940 och jag hade ingen syke då man var 20 år gammal. När vi såg fram det många som syklade vid sommaren tid. Jag tror att sykelna var till mycket glädje för ungdomen och de hölls mycket mycket nyttig.

En sportgrupp som jag ledde var skidklubben på vinteren, och simning på sommaren, och detta var allmänt bland ungdomen som bodde i närområdet av sjön.

Billande fritidsföreläsningar.

Tekniska Aftonskolan i Linnhamns meddelade under-
visning i: Engelska språket, Franska språket, Matematik
Bokföring, Teckning. Lärare var Fredrik Petersen.
Augustus Ahlström, Ernst Eklund samtliga falkskollärer
samt Carl Larsson konstaist undervisade i bokföring.

Teknisk
Aftonskola i
Linnhamns

Här gick jag 1914 och 1915, man får nog jämföras med
nutidens skolsamhället, trots jättefina betyg, som
man blggs för i dag. Denna skola upptröde efter
3 à 4 år. Man får nog säga att skolan var en ~~mycket~~
nyttig och nöjesform för ungdom som ville frabriet
man hade ej ekonomiska ~~förnödenheter~~ resurser för
andra skolor.

Bibliotek fanns, men utnyttjades i allmänhet
ej på mycket som var önskvärdt.

Bibliotek

Tidningar: Lännska Dagbladet eller Family-Journal
eller Konstförlidning, Tidofördris, Kaspar, Vol 8 Day.

Tidningar

Böcker: Boken på Fiskeriet, av Emilie Flyger-Carlén

Böcker

En saga om en saga av Felma Lagerlöf.

Samlade Dikter av Gustaf Fräding.

Färdigs Saga av Esaias Tegnér.

Kalenderbandet av Hedwig Caurthys Kahler.

Samlade Arbeten av Johan Ludvig Runeberg.

Kurser: Färdigt att unga flickor skulle ha husligt
betonade kurser såsom linsämnad, träs färd man lär
sig till den s. k. hemgiftlov. Man sydde dukar, örngott
(färdade dukar och handdukar som skulle syas för hand)
man sydde underkläder, dag- och nattlinne, byxor och under-
kjolar allt med infälda spetsar ibland sydde man ett
blomstermotiv i engelskt bräderi på daglinnet.

De flickor som hade sin ungdom omkring 1900
skulle helst genomgå olika kurser före det till-
färdige gifternälet. En fester som var 10 år äldre
än mig hade flera kurser på sitt program. Man
lärde på linsämnad, klädsämnad, tvätt och plighning
baking och matlagning.

Bäcker

Kurser
med tanke på
det blivande
hemmet.

Trivsel i trakten. Många ungdomars övertag mig
faderns yrke och stannade på platsen. Men många
emigrerade man ville få det bättre. Andra ungdomar
som genom skoloring fick mer utbildning och lämpade
för sådana platser, som inte stod att få här, måste
ju lämna Länhamnen. — Men man glömmes inte sin
hemtrakt och besöker denna när längtan faller på
även om vistelseorten är lönande.

Trivsel på
platsen

Ungdomen uppförde sig i stort sett mycket bra.
I de kretsar där jag brukade vistas gick allt städat
och fint tillväga, man la an på alllighet för att annat
sätt än nutidsungdom gör.

ungdomens
uppförande

Den negativa sidan av ungdomens uppförande då:
Det var alldeles för stor klass-skillnad

Och vissa kortare människors kunde vara mycket hög-
färdiga. I dessa två dåliga egenskaper lycks nutids-
ungdom var till stor del befriade ifrån. Ett framsteg.
Bakslut. Jag kan inte minnas något bakslut bland ungdomen.

merst sig jag någon gång slagomål av ett par druckor
men det kunde lika bra vara äldre personer. Jag minns
min mor brukade säga att om vi sig något "busliv"
så skulle vi lämna platsen med det samma. Vi lydde
på och därför har jag inget att berätta om sådana
händelser.

Overkon i annan egendom, även där inget endast
pejkar som stal frukt och kanske bröt en gren
Brattslighet ej heller ^{har} kan jag minnas något.

Om folk i allmänhet höll nog på att personerna som
gättli kanske var brattsliga. Jag har uppfattat det så.

För övrigt tror jag att människor som blivit tillbaka
på sin ungdomstid finner denna ljus och glad och
glämt om det fanns något stämning "busliv".

härskens o
brattslighet